

VAQIF SƏMƏDOĞLU

Müdrıklərlə üz-üzə

VAQİF
SƏMƏDOĞLU

Müdrüklərlə üz-üzə

M.F.Axundov adına
Azərbaycan Milli
Kitabxanası

V.Səmədoğlu.

Deyimlər və aforizmlər. Bakı, 2013, səh.

Topluda Azərbaycanın böyük qələm sahibi Vaqif Səmədoğlunun deyimləri və aforizmləri təqdim edilmişdir.

© N.Babayeva-Vəkilova, 2013

© V.Səmədoğlu, 2013

Vaqif Səmədoğlu – düşüncə tərzinin, deyim tərzinin orijinallığı, bənzərsizliyi ilə seçilən, sözünün sehriylə insanı ovsunlayan, düşündürən, heyrləndirən, silkələyən söz ustası...

Vaqif Səmədoğlu yaradıcılığını dərindən dərk etdikcə görürsən ki, o yaşadığı dövrü, mühiti, insanların duyğularını nəinki gözəl bilir, həm də müdrik baxışla bu mətləbləri açıqlayır. Əgər insan özünü, öz hisslərini, dünya haqda düşüncələrini yazıb, üstəlik dövrünü içindən keçirərək əsərlərində əks etdirmək bacarığına malikdirsə, o öz şəxsi hisslərinin dar çərçivəsindən çıxıb bilir və əsl sənət əsəri yaratmış olur. Vaqif Səmədoğlu məhz belə yazarlardandır.

Vaqif Səmədoğlu yaradıcılığıyla görünüşü, psixoloji durumu arasında sıx bağlılıq mövcuddur. Sırlı bir bağlılıq... Onu illərlə müxtəlif şəraitlərdə: yaradıcılıq prose-

sində, ictimai yerlərdə, məişətdə müşahidə etyim üçün bunu deməyə haqqım çatır.

Vaqif Səmədoğlu mürəkkəb insandır. Bu mürəkkəblikdə açıq, sadə, səmimi Vaqif ucalır. Təvazökardır. Azad ruhludur. Zahirən sakit görünə də ani coşqunluğa qadir insandır. Təmtaraqdan, pafosdan uzaqdır. Çox vaxt susur, bu sükutda düşüncələri danışır. Hiddətlənməyi, okeanda baş verən zəlzələyə bənzəməyi də olur aradır. Həssasdır. Təsirlənməyi, kövrəlməyi də bacarır. Əzmlidir. Özünə qapanmağı, əlçatmaz olması da olur. Öyüd – nəsihət vermək ona yaddır. Hər zaman qayğıya, nəvazişə ehtiyac duyur. Özü tənqiddə laqeyddir, kimisə tənqid etməyi özünə yaraşdırmır. Paradoksal düşüncə sahibidir. Dünyəvi, bəşəri məsələlərə münasibətdə bədbindir. Ən çətin məqamlarda yüksək yumor hissindən bir silah kimi məharətlə istifadə etmək bacarığı da var. Özü haqda deyir

ki, mən həyata vurğun pessimistəm...

Vaqif Səmədoğlunun mürəkkəbliyinin, ziddiyyətliyinin sirri, bəlkə də yaşadığımız dünyanın özündədir.

Bu gün biz təzadlı, dramatik bir dövrdə yaşayırıq. Belə bir şəraitdə hər bir sənət adamının öz simasını, öz dünyasını qoruyub saxlaması vacibdir. Bu məqsədlə öz yaradıcılıq varlığına həmişə sadıq olan Vaqif Səmədoğlu dünyasından maraqlı deyimləri, hikmətli ifadələri seçib təqdim etməyi lazım bildim.

Yada salmaq istərdim ki, Vaqif Səmədoğlu keçən əsrin 90-cı illərinin əvvəllərində mətbuatda Təmkin Səbirli adıyla ictimai-siyasi məzmunlu satirik, yumoristik zərb-məsəllər, deyimlərlə çıxış etmişdi.

Babayeva-Vəkilova Nüşabə
Fəlsəfə doktoru

Nəsr ədəbiyyatın xəstəxanası, poeziya –
reanimasiya şöbəsidir.

Ədəbiyyat həmişə həyata qarşı müxalifətdə
olmalıdır.

Yazıçının dili qələmi susanda açılır.

Şairləri cənnət bağındandakı ağaclardan da
asırlar.

Ulduzlardan nə qədər şeirlər yazılsa da
ulduzlar şeirlərdən çoxdur.

Qələm və kağıza bütün şəhərlərdə abidələr ucalmalıdır.

Yazıda ən gözəl durğu işarəsi – sual işarəsidir.

Dilin də dalında duran, əlindən tutan olmalıdır. Dili yetim qoymaq, anasından ayırmaq günahdır.

Bütün dünyadan yazmaq üçün yazıçıya iki kvadrat metr də kifayət edər.

Təbiət təsviri, peyzaj olmayan romanların qəhrəmanları sanki göydən asılı vəziyyətdə qalırlar.

Şairin şeirlə gözü yol çəkir, bəzən.

Poeziya dünyanın arzu tarixidir.

Şair üçün həyat şeir yazmağa bəhanədir.

Nə qədər yazırsan yaz, nə qədər yaşayırsan yaşa, ömrün də, yaradıcılığın da yarımçıq qalacaq.

Qələm yola düşəndə onun dalınca ya Allah su atır, ya Şeytan.

Yazıçı çıxış etməyə hazırlaşmamalı, söz deməyə həmişə hazır olmalıdır.

Yaxşı şeiri ucsuz-bucaqsız şoran düzdə duran yulğun kimi görürəm. Ancaq hansısa möcüzə gücünə budaqlarında qıpqırmızı, şirəli, dolu almalar yetişmiş qupquru yulğun kimi. Ona da səhnədə baxmaq olmaz. Ona əl çalmaq günahdır. Alqışlar olan yerdə yulğunlar bar gətirmir.

İstedadlı yazıçı, istedadsız yazıçı olduğu kimi istedadlı və istedadsız oxucu da var.

Puşkini dueldə öldürən güllənin səsindən neçə milyon oxucu oyandı. Öz əcəli ilə ölməyən şair daha populyar olur.

Üç cür mübahisə var: yalanla həqiqətin mübahisəsi – burda hər şey aydındır; yalanla yalanın mübahisəsi – xüsusilə siyasət aləmində hər gün gördüyümüz hal; həqiqətlə həqiqətin mübahisəsi – bu mübahisə çox vaxt faciə ilə qurtarır.

Şair yaşa dolsa da, qocalmamalıdır.

Şair sözündən qorxan ya cəlladdır, ya dəli.

Şuşa dumandan çıxan maral kimi vuruldu.

Yer üzünün ən sərin kölgəsi vətən
bayrağından düşməlidir.

Vətəndə yorulan qürbətdə dincələ bilməz.

Həmdərdlik olmayan məmləkətdə
həmrəylik ola bilməz.

Xalq yorulanda hakimiyyət dincəlidir.

Xam atı yorub, milləti qorxudub minərlər.

Hakimiyyət büdrəyəndə xalq yıxırlar.

Müharibə insan ömürlərinin topdan
satışıdır

Dəlisinə ağıllı deyən millətin ağıllısı dəli
olar.

Azadlıq guşəsi altında da yanıb külə
dönmək olar.

Azadlıq dənizində üzməyi bacarmaq lazımdır.

Yer üzündə ən azad bir insan Məcnun imiş.

Qul quldar olacaqsa, azadlıq yalandır.

Demokratiya ay kimidir. Uzaqdan ancaq bir üzü görünür.

Millət heç zaman nə müsbət, nə mənfi qəhrəman ola bilməz.

Yer üzündə qələbəyə və məğlubiyyətə məhkum olunmuş millətlər var.

Ağacın da, millətin də qurdu özündən törəyər.

Biz bu planetə sürgün olunmuşuq. Kainatın Sibiridir bu dünya.

Dünya özbaşına yaşayacağı gündən qorxun.

Darısqal kainat. İnsan yeridikcə hər addım başı ayağı ulduzlara dəyir.

Dünya insan intriqalarının hörümçək toruna düşüb çıxma bilmir.

Özündən xəbərsiz insanların planetidir yer kürəsi.

Dünya qazamat həyəti tək balacadır. Hara qaçasan?..

Saxlayın yer kürəsini düşmək istəyirəm.

Rəhbər üçün ən çətin imtahan – müharibə, millət üçün – azadlıqdır.

Az 287984

Diktatorlar yaxşı bilirlər ki, bir adamı həbs etməklə, çoxlarının ümidlərini həbsxanalara salmaq olar.

Diktatorlar özləri ilə bərabər milyonlarla adamı günaha batırırlar.

Vəzifə sahiblərinin zildən bəmə düşməsi qulaq oxşamaz.

Şər – Xeyirdir, Xeyir – Şərdir, hər ikisi bir addır. Cəllad başını vuran da bir cəlladdır.

Allah bütün dinlərdən yüksəkdə durur.

Bizi yaradan Qüvvə hər şeyi edib ki, biz kim, nə olduğumuzu bilməyək. Kilsələr, məscidlər, dillər, musiqi, xülasə, bu dünyada nə varsa, bizi özümüzdən xəbərsiz etmək üçündür.

Allah insanı yox insanları saxlayır, bir planeti, qalaktikanı yox planetləri, qalaktikaları saxlayır. Yəni Allah özünü saxlayır.

Yer üzündə həqiqət olsaydı, Allaha ehtiyac qalmazdı.

Bütün dinlər bəşərin, insan oğlunun Allah axtarışlarında getdiyi, qalxdığı, ucaldığı ən yüksək pillədir.

Qardaşlar bir atadan, anadan olanlar deyil, bir Allahdan olanlardır.

İntihar servsidir mənim poeziyam.

İlin bütün fəsillərində yalnız dar ağacı bar verir.

İntihar Allahın sözünü kəsməkdir.

İntihar Əzrayılı qabaqlamaqdır.

Şeytan yaxşı psixoloqdur.

Əcəl olan yerdə əlac olmaz.

Əzrayıl torpaqda qalan izləri də görür,
mərmərdə qalan izləri də.

Əzrayıl əsir götürmür.

Ömür bəzən qıl körpüsünə bənzəyir.

Ölüm yalnız qalıb haray çəkəndə, ona da
hay verən tapılsın gərək.

Torpağa məhəbbət bəlkə də ölümə olan
etibardandır.

Həyatın min, ölümün bir üzü var.

Rahat ölmək üçün o dünya ümidi gərəkdir.

Yer üzündə hələ bir adam həyatdan
salamat çıxmayıb.

Həyat saksafona bənzəyir:özü əyri, səsi gözəl.

Həyat bahalaşanda ömür ucuzlaşır.

Tənhalıq – yazıçının iş yeridir.
Tənhalıqdan dövlət xadimi, siyasətçi,
biznesmen qorxmalıdır, qələm sahibi yox.

Ən yüksək statuslu tənhalıq muxtariyyəti.

Tənhalıqda günəş də qara paltarda ağ
yamaq kimi görünür.

İnsan tənhalığından səs çıxsaydı, fəryaddan
bir anda bəşəriyyətin qulaqları tutulardı.

Tənhalıqdan çıxmaq üçün insan öz
üzərində, millət düşmən üzərində qələbə
çalmalıdır.

Tənhalığın ən dəhşətlisi – Milli tənhalıqdır.

Vicdanın təkadamlıq kamerası. Vicdan
həbsxanası, məhkəməsi və sürgünü. Vicdan
məhkəməsi ən ədalətsiz məhkəmədir.Bu
məhkəmədə prokuror və hakim olur, ancaq
vəkil içəri buraxılmır.

İnsan özündən utananda ağırılı günlər sona yetmir. Karvana düzülür xəcalət.

Ən böyük günah özünü günahsız bilməkdir.

Mənəviyyat mühitində vaxt həmişə irəli getmir. Ola bilər, bizdən sonra gələnlər daha da geriyyə getsinlər.

Məğlubiyyət insan əxlaqını pozduğu kimi qələbə də insanı alçalda bilir.

Paxıl və kinli insan heç vaxt azad ola bilməz.

Sərxoş adamdan bahalı hədiyyə götürmək – oğurluqdur.

Qorxu hissi ölümün özündən də güclüdür. Milyonlarla insan qorxudan intihar ediblər.

Ata- babadan qalan yorğunluq candan çıxmaz.

Qanun kişinin arvadı, cinayət – məşuqəsidir.

Yaddaş da adamın üzünə durur.

Qocalıq yaşla yox, xatirələrlə gəlir.

Ömrün qışında isti ocaqdır uşaqlıq xatirəsi.

Xatirələrin gözəlliyi onların elə əlçatmazlığındadır.

Ayrılıq da hər gün nə iləsə dolur.Çox vaxt ağlagəlməz nələrlesə.

Həyatdakı bütün ayrılıqlar “Salam”
sözündən başlanır.

Biz hamımız ayrılıq yolunun yolçusuyuq.

Yer üzündə bütün eşitdiyimiz səslər vaxtın
addımlarıdır.

Bəzən düz yola çıxmaq üçün gərək yüz əyri
yoldan keçəsən.

Doğru yolun hər döngəsi yalandır.

Darılmağa yer və vaxt tapmayan insan
dünyanın ən xəyalsız kəsidir.

Dəli nikbinliyinin axırı dəli bədbinlikdir.

Elə quru adamlar var ki, yalnız oduna
yaraya bilərlər.

Özümüzü itirə-itirə bir-birimizi də tapa
bilməyəcəyik.

İnsan son gününə qədər bilməyəcək ki,
qazancı nə idi, itkisi nə.

Ata-anadan yetim qalanlar ölmürlər,
təbiətdən yetim qalanların kitabı bağlanır.

Ən quru ağacın da dirçəlməsi olur, odur
balta götürməyə tələsmə.

Yağış bərəkət də gətirər, fəlakət də.

Təmiz hava meşənin içində yox, qırağında
olur.

Taxılı qılıncla biçənin zəmisini qanla sulanar.

Qışda ilk qar yalqız məzarlara düşür.

İnsanlar da ağaclar kimidir: biri ətrafa
oksigen yayır, biri – karbon.

Ov bəşəriyyətin yaşamasında mühüm
amillərdən biri olub və bir çox cəhətdən
təbiətin nizamlayıcısıdır.

Ovçu əlinə tüfəng götürüb ova çıxanda, ilk
növbədə öz mənəviyyəti, insafı qarşısında
hesabat verməlidir. Ovla bağlı bütün
hüquqi və mənəvi tələbləri, incəlikləri tam
nəzərə almalı, ov nizam-intizamına ciddi
əməl etməlidir.

Ov böyük nemətdir, təbiətlə ünsiyyətdir. Ovun qədrini bilmək, təbiətin gözəlliyini duymaq və qorumaq lazımdır.

Hər işığı çıraq sanma, bəlkə çaqqal gözüdür.

Ən zavallı it də hürməklə “varam” deyir.

İt yer üzünün bütün dillərində hürür.

İnəyi buynuzuna görə yox, əmcəyinə görə saxlayırlar.

Toyuqlar banlayanda, xoruzlar
yumurtlayar.

Quş var ki, qapısı açıq olanda da qəfəsdən
çıxmır.

Tülkünün azadlıq mübarizəsi toyuq hininə
qədərdir.

Cücələrin yumurta içində nümayişi.

Baharda boyanan yumurtadan payızda cücə
çıxmaz.

Bostan bitkiləri qaça bilsəydilər, dovşan da
yırtıcı olardı.

Ceyranı güllə canavardan tez tutur.

Dərisini dəyişəndən sonra da ilan – ilandır.

Bütün rənglərin kölgələri eyni rəngdədir.

Bir sapdan asılı çərpələngin də ucalıqda
görünməyi var.

Şəhərdə məsafə həsrəti.

Çöldə uzaqda görünən ocaq işığından gözəl şey yoxdur bu dünyada. Məsafə sanki adamın əlinin içində, ovcunda olur.

Lap qədimdə insanlar bir-birini öldürüb yeyirdilər, indi isə yeyə-yeyə öldürürlər.

Düşməyə yaxşılıq etmək istəyirsənsə, pisliyi özünkünə et.

Halal çörək də, haram çörək də eyni dükandan alınır.

Ən yaxşı aşpaz ac adamın xəyalıdır.

Adamı ağlatdığına görə soğana mərsiyə deməzlər.

Azadlıq da əksər gözəl qadınlar kimi dövlət və qüvvə sevir.

Həyatın qızmar quru səhrasında yeganə bulaq səsi – qadın səsidir.

Yaşlı kişinin yanında yaşsız qadın olmalıdır.

Arvadın ağzını yuman kişi bəd ayaqda dilsiz qalar.

Bayrağa – külək, qadına – məhəbbət
lazımdır həmişə.

Xalqın böyüklüyü qadın azadlığı ilə ölçülür.

Öz ailəsini sevməyən heç vaxt dünyanı
sevə bilməz.

Sevinc insana xəyanət edir, kədər heç bir
vaxt.

Kimi hirsdən boğulur, kimi hissdən, kimisi
də tüstüdən, hisdən.

Hamını unuda bilərsən, ancaq özündən hər
an xəbərini olmalıdır.

Götür-qoyla yaşayan insanın ömründə
bayram olmaz.

Ən xoş niyyət də pisliyə dönür bəzən.

Ən qatı, ən zil qaranlıqda da doğmalığı və
yadlıq var.

Xəyalların, arzuların cəngəlliyində itib
batmaq, bir yana çıxma bilməmək. Bəlkə də
insan üçün ən ağır azıntıdır bu.

Yumru daş altında əqrəb də qalmaz.

Caz dünyanın xalq musiqisidir.

Musiqi azadlıq məhbəsidir. Ona məhkum
olan insanların cəzası isə ömürlükdür.

Bərbad yol abad kəndə aparmaz.

Mən başa düşdüm ki, bu dünyada
qonorarsız yaşamışam.

Yalan demişəm, amma heç vaxt
aldatmamışam.

*Kitabda rəssam Rasim Babayevin əsərlərində
istifadə edilmişdir.*

Çapa imzalanmışdır: 01.06.2013

Tiraj: 200.

Format 60x56 ¹/₁₆.

